

פרשת עקב

וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר (יא, יז)

אם יפתה לבבם של ישראל והם ינוהו אחר אלהים אחרים ויעשו הרע בעיני ה', בוא תבוא התוצאה המרה של חרון אף ה', אשר יגרם לעצירת השמים ולעוד יסורים רבים. משום כך, כאשר מתרגשות על האדם צרות אימות ונוראות, מחובתו לפשפש במעשיו, לבדוק מה רוצה ממנו הבורא יתברך, ולשוב אליו בתשובה שלמה.

לאותם אסונות וצרות ישנה התחלה - נעוצה היא עמוק עמוק בתוך לבבו של האדם, כאשר הוא מסיר את לבו מעם ה', הוא מביא על עצמו את ההשלכה הישירה המגיעה בדמות אסונות וקשיים, ואם ברצונו להסיר מעליו את רוע גזר הדין, מחובתו לתקן את מקורם.

באחד הימים הגיע אל רבי יצחק מוורקי יהודי שבור לב אשר ספר כי הוא קפח את פרנסתו. השיבו הרבי מה שהשיבו. לאחר שפנה ללכת, אמר הרבי: "יהודי זה אמר את הסוף ללא ההתחלה".

תמהו הסובבים לפשר הדברים, והרבי המשיך בדבריו וישב את תמיהתם: חז"ל אומרים (קדושין פב ע"ב) "רבי שמעון בן אלעזר אומר: מימי לא ראיתי צבי קיץ וארי סבל ושועל חנוני, והם מתפרנסים שלא בצער, והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני! מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער."?

איך יתכן, מקשה רבי שמעון בן אלעזר, שהאדם, נזר הבריאה ותפארתה, מתפרנס בצער, ואלו הבהמות מתפרנסות בכבוד, ואינן צריכות לעמול לפרנסתן ולעסוק בייבוש קציעות, בסבלות או בחנוונות?

אין זאת - הוא משיב - "אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי", מעשיו הרעים של האדם הם אלו שגורמים לו לקפח את פרנסתו.

"בא זה וטען לפני" - סיים הרבי - "שהוא קפח את פרנסתו, ותמה אני מה עם חלקם הראשון של הדברים 'הרעותי את מעשי'? האם גם עליהם נתן הוא את דעתו"?

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א